

ANEXA 6 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr.5235 / 01.09.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

ARIA CURRICULARĂ:
„TEHNOLOGII”

ACTIVITĂȚI DE PRE-PROFESIONALIZARE

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ
Clasele a VI-a – a X-a

Curriculum DEFICIENȚE MINTALE SEVERE,
PROFUNDE ȘI/ SAU ASOCIATE

Aprobat prin ordin al ministrului
nr.5235 / 01.09.2008

București, 2008

NOTĂ DE PREZENTARE

În cadrul activităților de abilitare manuală, copiii își dezvoltă spiritul de observație și învață să reproducă ceea ce văd sau simt. Ei își dezvoltă o mai bună coordonare oculo-manuală și își îmbunătățesc motricitatea fină prin rupere, mototolire, tăiere, îndoire, lipire, legare, înșiruire, modelaj etc. Prin manipularea materialelor folosite, ei își dezvoltă deprinderi specifice și dobândesc o mai bună conștientizare a esteticului, își îmbunătățesc imaginația și își exersează memoria vizuală. Progresul are loc în etape.

Activitățile practice sunt pentru copilul cu dizabilități mijloace de exprimare tot atât de bogate ca și limbajul, permițându-i să creeze, în realitate, ceea ce a văzut, trăit sau imaginat.

Mediul și materialele implicate sunt elemente esențiale care trezesc și, în același timp, satisfac curiozitatea și setea pentru activitate, cunoaștere și exprimare. Satisfacerea nevoii copilului cu deficiențe severe, profunde și asociate pentru activitate se materializează prin asigurarea unui mediu de activitate stimulativ și a unor materiale și metode incitante de acțiune. Încercările de acest gen, derulate într-un mediu de experimentare, solicită din partea cadrelor didactice răbdare și perseverență, care se materializează în valorizarea acțiunii copilului cu deficiențe severe, profunde și/ sau asociate cu obiectele și materialele. Ele dezvoltă capacitatea acestuia de a conștientiza, într-o fază superioară a activității, valoarea utilă a obiectelor și materialelor cu care a acționat. Aceasta îi dă un sentiment stimulator, revigorant, care îi conferă un simț al realizării și încrederii în sine.

Activitățile simple cu materiale gen - hârtie, lipici, creioane, semințe etc. vor fi urmate de activități cu un grad ridicat de complexitate - activități de profesionalizare.

Rolul activităților de pre-profesionalizare și profesionalizare este tocmai acela de a-l pregăti pe copil pentru situații de viață, de a-i dezvolta abilități menite să-i asigure o cât mai bună integrare socio-profesională.

Cele două programe corespunzătoare disciplinelor din *aria curriculară „Tehnologii”* sunt concepute într-o viziune unitară și într-o manieră interdisciplinară. Multe dintre obiectivele de referință și activitățile de învățare se regăsesc în mai multe discipline, dar se păstrează elementele de specificitate și structura lor fundamentală, în funcție de aria curriculară și ciclul de dezvoltare.

CICLUL SECUNDAR (CLS. aVI-a – a X-a)

OBIECTIVE CADRU

- 1. Utilizarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru**
- 2. Realizarea și aprecierea unor produse**
- 3. Exersarea gesturilor social-utile și a deprinderilor adaptative la viața cotidiană**

A. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
1.1 Identificarea instrumentelor specifice prelucrării materialelor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de <i>recunoaștere a diverselor instrumente</i> (pensulă, foarfecă, ac, matrițe, lopețica, mosorel, planșetă, perforator, capsator, gherghef, riglă, metru de croitorie, șablon/țipar, truse de desen, jocuri de construcție, puzzle, incastre; etc.) și a utilității acestora ▪ Exerciții de <i>recunoaștere a unor aparate electrocasnice</i> (frigider, aragaz, hotă, mixer, cuptor cu microunde, aspirator etc.)
1.2 Identificarea materialelor de lucru utilizate în activitatea practică	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții practice de <i>recunoaștere și individualizare a materialelor</i> (pahar, lipici, lut, ceară, ipsos, aluat, semințe, hârtie de mărimi și grosimi diferite, creponată / glasată, carton, carioci, plastilina, mărgele, ață, sfoară, șnur, lână, frunze, flori uscat, scoici, melci, castane, ghindă, sârmă, lemn, staniol, bețișoare, coji de ou, panglici, piele) ▪ Exerciții de <i>identificare a produselor alimentare</i> (lactate, făinoase, mezeluri, condimente etc) și de curățenie (detergenți, cârpe, perii etc.)
1.3 Exersarea tehnicilor de lucru utilizate în activitățile de abilitare manuală	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții elementare de <i>rupere / lipire / îndoire / colaj/ origami/ modelare / bobinare / răsucire / mulare / înșirare / șnuruire / tăiere / înnodare / îmbinare / împletire/ țesut / cusut/ vopsire/ asamblare</i> ▪ Exerciții de <i>rupere și mototolire</i> a hârtiei („Colierul păpușii”, „Ornamente pentru pomul de iarnă”, „Mărgele”) ▪ Exerciții de <i>tăiere, îndoire, pliere și lipire</i>: <ul style="list-style-type: none"> - <i>îndoituri simple</i>; - <i>lipituri simple</i> (lipirea a două hârtii așezate una peste alta etc; - <i>colaje</i> – „Felicitări cu plante uscate”, „Tablou din semințe”, „Coliba de lemn”, <i>origami</i> - „Evantaiul”, „Coif”, „Paharul”, „Solnița”, „Bărcuța”, „Iepurașul”) ▪ Exerciții de trasare după șablon, decupare după conturul trasat și lipire („Chenare din figuri geometrice”, „Peștișorul din carton”, „Semaforul”, „Ochelarii din carton”, „Cadranul de ceas”, colaj „Scenă din povești”) ▪ Exerciții de modelare cu lut („Șiragul de mărgele”, „Lanțuri din cerculețe”, „Coșul cu fructe”, „Litere și cifre”, „Omulețul”) <ul style="list-style-type: none"> - mișcări translatorii cu palmele față în față; - mișcări circulare cu palmele față în față; - mișcări translatorii cu palmele față de planșetă; - mișcări circulare cu palmele față de planșeta („Covrigi”, „Bile”); - mișcări de apăsare/ aplatizare („Plăcinta”, „Turțița” etc.); - mișcări translatorii și mișcări circulare a degetelor față de planșetă („Morcovul”, „Omul de zăpadă” etc.); - mișcări de apăsare/ aplatizare cu ajutorul degetelor („Biscuiții”; „Frământatul pâinii” etc.); - mișcări de adâncire cu ajutorul degetului mare („Paharul”); - mișcări de presare a lutului în forme de lemn / ipsos; ▪ Exerciții de <i>bobinare, răsucire, împletire, înnodare, șnuruire</i> („Șnur de mărtișor”, „Semnul de carte” (cu perforare), „Ciucuri”, „Brățări din fire împletite”, „Bentițe”, „Coarda”, „Biciul”, „Frânghia”, „Plasa pentru minge”) ▪ Exerciții de cusut / țesut cu benzi din hârtie, împletituri din 2-3-4 benzi („Să țesem frumos”, „Covorașul”, „Plasa”, „Sacoșa”)

2. Realizarea și aprecierea unor produse

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
2.1 Învățarea etapelor/operațiilor de realizare a unor produse	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de observare dirijată a unor modele date ▪ Citire de imagini pentru observarea etapelor de realizare a unui produs finit ▪ Exerciții de ordonare a operațiilor pentru obținerea unui produs finit ▪ Exerciții de verbalizare (unde este posibil) a etapelor, operațiilor de efectuare a unui produs ▪ Activități practice de realizare a unor obiecte după model (independent sau cu sprijin) ▪ Activități de modelare cu lut, aluat după model ▪ Realizare de colaje, utilizând materiale variate (hârtie, semințe, flori presate, fire etc.) ▪ Exerciții de realizare de felicitări și obiecte decorative ▪ Proiecte tematice
2.2 Realizarea de produse simple, utilizând tehnicile învățate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de <i>confecționare a unor produse</i> : puzzle; <i>origami</i> - „Cocorul” etc.; <i>modelare</i> - „Omul de zăpadă”, colaje - „Vaza cu flori”, „Copacul”, „Mobila păpușii din cutii de chibrituri”; <i>șnuruire</i> - „Șnur de mărtișor”; <i>împletire</i> - „Frânghia”; <i>compoziții din hârtie creponată mototolită</i> - „Curcubeul”, „Strugurele”, „Fluturile”; <i>compoziții cu coji de ou / scoici</i> - „Mozaic”, „Rama de tablou”; ▪ Exerciții de <i>confecționare a unor jucării și machete</i> („Felinar din bostan”, „Sorcova”, „Acordeonul”, „ Moara”, „Balaurul”, „Dansul micilor indieni”, „Mozaic”, „Rama de tablou”, „Clovnul”, „Peisaj”) ▪ Exerciții de ambalare a unui cadou ▪ Jocuri de construcție și asamblare („Trusa Combira”, „Trusa Arca”, „Trusa Mozaic”) ▪ Exerciții de confecționare a unor produse individual și în grup (machete, jucării, tablouri, colaje) ▪ Exerciții demonstrative (variante de utilizare a aceluiași produs cu tehnici și materiale diferite) ▪ Concursuri ▪ Expoziții
2.3 Analizarea, descrierea și aprecierea produsului finit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de descriere a produsului activității personale și a colegilor (colorit, materiale și instrumente utilizate, emoțiile provocate) ▪ Exerciții de comunicare a conținutului lucrării ▪ Exerciții de comparare a produsului personal cu modelul sau cu altele similare ▪ Exerciții de interpretare și apreciere a produselor activității după anumite criterii: <ul style="list-style-type: none"> - respectarea etapelor de lucru; - utilizarea corectă a instrumentelor și materialelor; - realizarea lucrării într-o manieră ordonată și curată; - oglindirea trăsăturilor obiectelor, ființelor înfățișate; - respectarea proporției ș.a. ▪ Exerciții de apreciere a produsului activității colegilor ▪ Exerciții pentru identificarea semnificației produsului activității celorlalți colegi

3. Formarea și exersarea gesturilor social-utile și a deprinderilor adaptative la viața cotidiană

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
3.1 Formarea deprinderilor de asigurare securității personale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de utilizare corectă a instrumentelor/obiectelor cu un potențial grad de pericolozitate (ac, foarfecă, cuțit, aparate electrocasnice de introdus în priză etc.) ▪ Instructaj de protecția și igiena muncii ▪ Instructaj de prevenire și stingere a incendiilor ▪ Instructaj de acordare a primului ajutor în caz de accident în timpul efectuării lucrărilor ▪ Exerciții de igienă corporală (mâini, dinți, păr, față, corp) ▪ Exerciții practice de spălare și ștergere cu fixarea momentelor când acestea se impun (dimineața, seara, înainte și după masă etc.) ▪ Exerciții de cunoaștere a operațiilor de asigurare a igienei intime la fete și băieți
3.2 Formarea și dezvoltarea deprinderilor de igienă și întreținere vestimentară și a încălțăminteii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de igienă, întreținere și păstrare a obiectelor de îmbrăcăminte, încălțăminte - curățare pantofi; - cusut nasturi; - așezare pe umerăș; ▪ Exerciții de utilizare a obiectelor de îmbrăcăminte, încălțăminte: - îmbrăcare/ dezbrăcare; - încheiere/ descheiere nasturi, capse; - închidere/ deschidere fermoare; - legare/ dezlegare șireturi (nod, fundă);
3.3 Formarea și dezvoltarea deprinderilor de întreținere și igienizare a spațiului de locuit (sala de clasă, camera copilului etc)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de igiena spațiului de locuit - exerciții de ordonare a obiectelor din clasă/ camera de locuit; - exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar; - exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare, utilizare a măturii și a fârașului;
3.4 Formarea și dezvoltarea unor deprinderi de igienă alimentară și gospodărești	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități gospodărești elementare: - exerciții de familiarizare cu obiectele de uz casnic (tacâmuri, veselă, mătură, fâraș); - exerciții de aranjare a mesei cu număr corespunzător de tacâmuri pentru locurile de la masă; - exerciții de sortare și curățare unor alimente; - exerciții de desfacere a unor produse ambalate (cutii, borcane etc); - exerciții de manipulare a unor obiecte în condiții de siguranță (ex: cărat tavă, ibric pline, curățat legume, fructe) - exerciții de preparare a unui sandwich, ceai, salată de fructe, suc de fructe; - exerciții de spălare a obiectelor utilizate (veselă, batistă); - exerciții de colectare și aruncare a deșeurilor menajere;
3.5 Formarea și exersarea deprinderilor simple de îngrijire a plantelor și animalelor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități simple de îngrijire a plantelor “colțul viu al clasei/ casei”(plantare, stropire, curățare, recoltare) ▪ Activități de dezvoltare a comportamentului ecologic (colectarea deșeurilor reciclabile și utilizarea lor în activități de bricolaj) ▪ Activități simple de îngrijire a animalelor de casă/ de companie (identificare, hrănire adecvată, îngrijire etc.) ▪ Vizite la grădini / muzee botanice, zoologice, livezi / ferme

B. CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII:

1. Tehnici de lucru, materiale și instrumente de lucru

- *Instrumente de lucru* (pensulă, foarfecă, ac, matrițe, lopețica, mosorel, planșetă, perforator, capsator, gherghef, riglă, metru de croitorie, șablon/tipar, truse de desen, jocuri de construcție, puzzle, incastre etc.) și utilitatea acestora
- *Materiale* (pahar, lipici, lut, ceară, ipsos, aluat, semințe, hârtie de mărimi și grosimi diferite, creponată / glasă, carton, carioci, plastilina, mărgelă, ață, sfoară, șnur, lână, frunze, flori uscate, scoici, melci, castane, ghindă, sârmă, lemn, staniol, bețișoare, coji de ou, panglici, piele)
- *Acțiuni de manipulare și cunoaștere a obiectelor din mediul înconjurător*
- *Tehnici de lucru* (rupere / lipire / îndoire / colaj/ origami/modelare / bobinare / răsucire / mulare / înșirare / șnuruire / tăiere / înnodare / îmbinare / împletire/ țesut / cusut / asamblare / vopsire)

2. Produse finite (decorative sau utile)

- Etape/operații de realizare a unor produse simple
- Produse simple, jucării, obiecte decorative, machete
- Jocuri de construcție și asamblare
- Produse realizate individual și în grup
- Expoziții de produse
- Semnificația produsului activității

3. Gesturi social-utile și deprinderi adaptative la viața cotidiană

- Igiena corporală
- Igiena vestimentară și a încălțămintei
- Întreținerea și igienizarea spațiului de locuit
- Igienă alimentară și deprinderi gospodărești
- Îngrijirea plantelor și animalelor

Bibliografie

- *Curriculum Guidelines for Teachers and Students with Severe and Profound General Learning Disabilities*, National Council of Curriculum and Assessment, Dublin;
- *Desenul, modelajul și lucrul manual în grădinița de copii – îndrumări metodice*; A. Lovinescu, C. Apostol, EDP, București 1965
- *Manual impart-Ghid de muzică, artă, mișcare și joc pentru copiii și adulții instituționalizați*, Bacău;
- *Manual de instruire Montessori*, Casa Speranța, Constanța, 1998;
- *Predarea lucrului manual meșteșugăresc-artistic*, Școala Waldorf, Editura Triade 1993;
- *Programa școlară pentru învățământul primar*, Ministerul Educației Naționale, Consiliul Național pentru Curriculum, București, 1998;
- *Terapia educațională integrată*, coord. Ionel Mușu, Aurel Taflan, Editura PRO HUMANITATE, 1997;

Grupul de lucru pentru elaborarea programei școlare:

Coordonator:

Consilier CNCEIP, Adina Valeria Marinache

AUTORI:

Prof. Floare Manolescu – Școala Specială nr.10, București
Prof. Mihaela Bazarciuc – Școala Specială nr.10, București
Prof. Maria Georgescu – Școala Specială nr.10, București
Prof. Marian Casapu – Școala Specială nr.6, București
Prof. Paula Grigoriu – Școala Specială nr.10, București